

västblekinge

miljönytt

Nr 1 – 22

KARLSHAMN • OLOFSTRÖM • SÖLVESBORG

Ur innehållet
i detta nummer:

**VMAB driver
klimatarbetet fullt ut**

SIDAN 2-3

**På väg mot nya mål
med biogas**

SIDAN 4-5

Byta grejer med varann

SIDAN 8-9

Innehåll:

VMAB driver klimatarbetet.....	2-3
Mot nya mål med biogas.....	4-5
Natur och miljö för unga hjältar.....	6-7
Byta grejer med varann.....	8-9
Fibrer blir nya fibrer.....	10
Vi hjälper dig att sortera rätt.....	11
Kontakt och öppettider.....	12

Västblekinge MiljöNytt:

Ansvarig utgivare:

Susanna Strandberg, VD, VMAB

Text och foto: Krisztina Andersson och Roger Karlsson, Purple Passion Kommunikation

Omslagsbild, foto: Krisztina Andersson
Grafisk produktion: Purple Passion Kommunikation, www.purplepassion.se

Tryckeri: Mixi Print AB, Olofström.
Västblekinge Miljönytt är tryckt på ett miljögodkänt papper och miljögodkända tryckfärger. Tryckeriet är certifierat enligt Svanen med licens nr 341 388 och är FSC-certifierade med licens nr 001713.

Faktakällor: VMAB, Avfall Sverige, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen, Natur och Miljöboken, regeringen.se, sopor.nu och källor angivna i bildtexter.

Adress och kontakt:

VMAB, Perstorpsvägen 101-20,
Box 56, 375 22 Mörrum.

Tel 0454-593 59, kundtjanst@vmab.se,
www.vmab.se

Utgivning: Västblekinge MiljöNytt distribueras till samtliga hushåll i Karlshamns, Olofströms och Sölvesborgs kommuner.

VMAB driver klimatarbetet

Den cirkulära ekonomin lyfts fram som ett av fokusområdena i VMAB:s nya ägardirektiv. Det nya direktivet öppnar upp för att VMAB fullt ut ska driva klimatarbetet i linje med EU:s globala mål.

Det nya ägardirektivet antogs av bolagets styrelse våren 2021 och vid årsskiftet fick VMAB styrelsens uppdrag att sjösätta visionen och ambitioner i konkreta mål och åtgärder. Direktivet innebär att man nu tar ett högre kliv upp i avfallstrappan där minimering av avfall står högst upp.

– VMAB får med nytt ägardirektiv förstärkta möjligheter att fullt ut kunna arbeta enligt intentionerna i Agenda 2030 och i linje med de globala målen, säger Mats Bondesson, ordförande i VMAB:s styrelse.

Cirkulära insatser

Den cirkulära ekonomin lyfts fram som en viktig parameter för det visionsarbete som miljöbolaget har startat upp och implementerar i organisationen. Exempel på områden kopplat till cirkulära insatser är VMAB:s biogaslösning, satsningar på Återbruken, utökade öppettider på återvinningscentralerna för bättre tillgänglighet och utvidgade lösningar för återvinning. Projektet "Tömma säcken" (läs om på sid 11) är ytterligare exempel.

– Det handlar om att minimera och förebygga avfall och se till att

insamlat avfall återvinns och återbrukas på rätt sätt, säger Susanna Strandberg, VD, VMAB.

Även utbildning och informationsspridning ingår som en viktig del i VMAB: uppdrag. Det innebär att bolaget kommer att växla upp informationsarbetet ytterligare för att inspirera och påverka till ett cirkulärt samhälle. Skolan är ett område där VMAB är en drivande aktör i kunskapsspridningen, bland annat genom stödet till Natur och Miljöboken som används av samtliga grundskolor i västra Blekinge.

Invånarna i VMAB:s ägarkommuner kommer fortsatt under året att märka av det pågående och offensiva visionsarbete som VMAB bedriver på flera olika sätt.

Miljövärda investeringar

– Målet ytterst är att jobba med Agenda 2030 i fokus. Parallellt med information och utbildningsinsatser handlar det även om att fortsätta erbjuda smarta lösningar och tjänster för att förenkla i avfallsinsamlingen. Det ska löna sig att göra rätt, säger Susanna Strandberg och fortsätter:

– Det måste finnas ett miljövärde i det vi investerar i. Kan vi inte hitta värdet som påverkar miljön positivt, då ska vi inte heller investera. Inför varje beslut och ställningstagande ska vi alltid ställa oss frågan; Är vi Blekinges miljöhjältar om vi gör så här? Visionsarbetet och det nya ägardirektivet förenklar och förtydligar vårt uppdrag.

Vårt geografiska verksamhetsområde

VMAB, Västblekinge Miljö AB, är ett kommunalt miljöbolag som ägs av de tre kommunerna Karlshamn, Olofström och Sölvesborg. Bolagets uppdrag är att samordna och hantera avfall i dessa tre kommuner. Det handlar om att samla in och behandla avfall, svara för drift av såväl anläggningen i Mörrum, där även huvudkontor med administrativ del finns, som återvinningscentralerna i ägarkommunerna. VMAB driver fem återvinningscentraler varav fyra med egen personal.

fullt ut i västblekinge

Susanna Strandberg, VD, VMAB och Mats Bondesson, ordförande i VMAB:s styrelse.

VMAB:s vision och ambition utifrån nytt ägardirektiv

Utifrån det nya ägardirektivet och i linje med de globala miljömålen i Agenda 2030 ska VMAB:

- driva innovation för miljöanpassat samhälle.
- arbeta för långsiktig miljönytta före kortsiktig vinst.
- agera kraftfullt för visionen och nå resultat på kort tid.
- i partnerskap utveckla tjänster, arbetssätt och cirkulära flöden för att det ska vara "lätt att göra rätt".
- få ut det mesta miljövärdet ur varje investerad krona.
- inspirera kunder och abonnenter att handla miljöriktigt och skapa positiv känsla att man bidrar.

I det nya ägardirektivet lyfts följande områden fram som prioriterade inslag i det fortsatta visionsarbetet:

- Ökad kommunikation (kunskapsspridning, utbildning och information) till kommuninvånare och företag.
- Förstärkta åtaganden från kommunerna för att stimulera cirkulärt beteende och ekonomi i regionen.

Vad menas med cirkulär ekonomi?

En cirkulär ekonomi är motsatsen till den linjära. Istället för att tillverka och köpa nya produkter och kassera brukbara föremål, så utnyttjar man i en cirkulär ekonomi allt som man har tillverkat så länge det går. När produkterna en dag är förbrukade, återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen. Cirkulär ekonomi är ett nyare ord för kretslopp. På många håll i världen sker nu omställningar och övergångar till cirkulär ekonomi. Även Sverige har presenterat en handlingsplan för cirkulär ekonomi med mätbara mål. Detta i linje med de globala miljömålen i Agenda 2030 som världens ledare, forskare och akademiker tillsammans har bidragit till att ta fram.

Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

Agenda 2030 och de globala målen syftar till att skapa en hållbar utveckling – socialt, ekonomiskt och miljömässigt. En hållbar utveckling innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter och förutsättningar. Flera av målen är direkt kopplade till varandra, vilket innebär att om vi bidrar till framgång för ett av målen, ger det positiva effekter på andra mål.

Banbrytaren VMAB – på väg mot nya

När VMAB etablerade sin torrövningsanläggning i Mörrum i början av 2000-talet, var denna typ av biogasproduktion helt ny och oprövad i Sverige. Tidigare fanns bara så kallade våta rövningsmetoder och rötning av slam från avloppsreningsverk. Att tillverka biogas ur torrare substrat som utsorterat matavfall och trädgårdsavfall, var nytt.

– VMAB var en banbrytande aktör och föregångare. Bolaget var först i Sverige med att bygga en anläggning med metoden att använda lite torrare substrat för tillverkning av biogas. Poängen är att just denna metod öppnar möjligheten att ta in fler andra substrat som exempelvis fast gödsel och trädgårdsavfall, säger Mats Eklund, professor i Industriell miljöteknik vid Linköpings Universitet och föreståndare för Biogas Research Center.

Lokala nyttor

Att producera biogas ur organiskt avfall som utsorterat matavfall och trädgårdsavfall är en variant av den svenska och nordiska modellen för cirkulära biogaslösningar.

– Att börja i avfallssektorn och sluta med gasen i transportsektorn är ovanligt i andra delar av världen där biogasen oftast har uppstått i lantbrukssektorn. Biogasen är ett väldigt rent bränsle och biogaslös-

VMAB var först i landet med att bygga torrövningsanläggning.

ningen genererar flera andra lokala nyttor, säger Mats Eklund.

Mats Eklund lyfter flera värden med den cirkulära biogaslösningen ur ett bredare samhällsperspektiv.

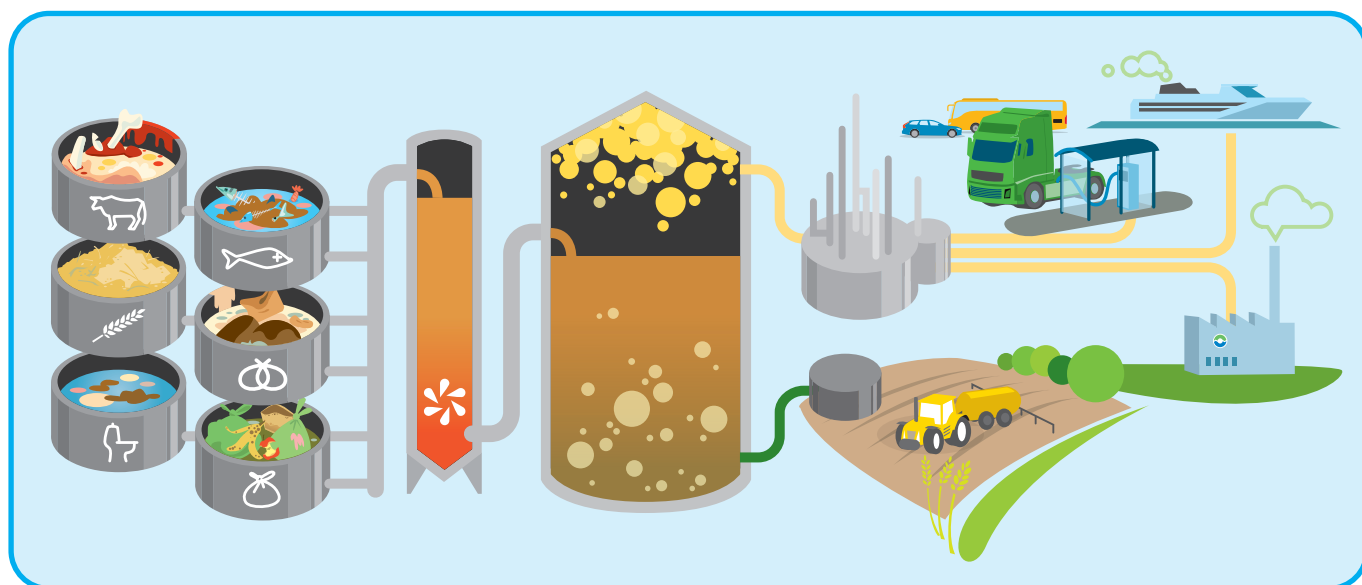
– Biogaslösningen handlar om tre primära produkter och tjänster; avfallshantering, förnybart drivmedel och förnybar växtnäring. Vi skapar värdefulla produkter ur avfall som ersätter fossila produkter och därigenom får vi bördigare mark, den ekologiska odlingen utvecklas och vi får mer lokal energiproduktion. Vi bidrar till hållbarhet genom till exempel förbättrad luftkvalitet, fler

arbetstillfällen och främjande av den regionala utvecklingen, säger Mats Eklund.

Fossilfria lösningar

I ett hållbart samhälle behövs flera olika fossilfria lösningar. Olika system genererar olika samhällseffekter, menar Mats Eklund.

– Vi har flera alternativa fossilfria lösningar som alla behövs. Ingen lösning ska uteslutas, alla behövs i den hållbara helheten. Men ser vi till biogas så får vi många flera nyttor och värden, vi löser avfallsfrågorna och får en koppling till lantbruket.

Biogaslösningar – den nordiska modellen. Illustration: Biogas Research Center.

mål med biogas

Mats Eklund, professor i Industriell miljöteknik vid Linköpings universitet och föreståndare för Biogas Research Center. Foto: Magnus Johansson, Linköpings Universitet.

Bensin och diesel ersätts, liksom den fossila växtnäringen. Istället bygger vi markkol och får bördigare mark genom jordförbättring och växtnäring som utvinns ur det organiska avfallet. Biogaslösningen är klimatfrämjande och bidrar till värdefulla hållbarhetsaspekter. Det är en pedagogisk utmaning att öka förståelsen för vad de olika lösningarna genererar för samhällsvärden, säger Mats Eklund.

Nästa steg

VMAB befäster sin position som ett framsynt och banbrytande miljöbolag. I den fortsatta utvecklingen ryms flera planerade inslag kopplat till den cirkulära biogaslösningen. Parallellt med att använda utsorterat matavfall för tillverkning av biogas

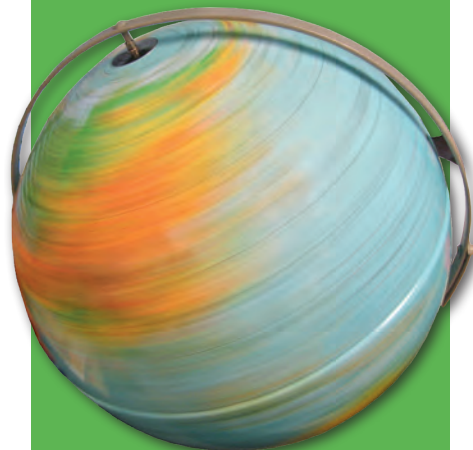
Biogaslösningen omfattas av samhällsnyttiga produkter och tjänster:

- Avfallshantering – Organiska avfall som slakteriavfall, avloppsslam, gödsel och matavfall, kan innehålla hälsofarliga ämnen. Materialet säkras genom hygienisering.
- Förnybart drivmedel – Fossila drivmedel som bensin och diesel ersätts med biogas som är ett rent förnybart bränsle.
- Förnybar växtnäring – Mineralgödsel ersätts med biogödsel från biogasproduktion. Användningen av biogödsel bidrar till uppbyggande av kolförrådet i jordbruksmarken.
- Dessutom kan man se på modellen för biogas som en produkt i sig. Den nordiska modellen är speciellt bra för hållbarhet och sprider sig till många länder. Att tillverka biogas ur torrt substrat som utsorterat matavfall och trädgårdsavfall är en särskild variant av den nordiska modellen.

och fossilfri växtnäring, ser man på möjligheten att utveckla metoden för att kunna producera mer biogas i framtiden. Ambitionen är också att i utvecklingen ytterligare stärka samverkan mellan kommunerna och även marknaden för biogas när det gäller kollektivtrafik.

Snurrigt runt jordklotet

På en enda påse med matavfall kan man få så mycket biogas att det räcker till cirka tre kilometers bilkörning. Den biogas som VMAB tillverkar per år, räcker till att köra 1 000 varv runt jorden om bilen drar 0,6 liter/mil.

På språng med en egen mugg

En tredjedel av allt avfall från hushåll utgörs av förpackningar och mängden ökar i takt med att vi äter och dricker alltmer när vi är på språng.

I Sverige används mellan en halv miljard och en miljard engångsmuggar varje år. Ett tips är att köpa hämtmat i egen flegångslåda istället för engångsförpackningar och ta med en egen mugg när du köper hämtkaffe på stan. Varje restaurang och butik bestämmer själva hur de vill göra men enligt livsmedelslagen har du rätt att köpa mat i förpackningar som du själv tar med.

Driften av biogasanläggningen sköts av VMAB:s personal. Från vänster Peter Lindstrand, arbetsledare, Joacim Persson, drifttekniker, Per Andersson, avdelningschef, och Julia Westberg, miljöingenjör. Saknas på bild gör Tony Boström, maskinist, och Ola Fastrup, underhållsmekaniker.

En bro av metall

Visste du att Öresundsbron mellan Sverige och Danmark delvis är uppbyggd av återvunnen metall?

Nedbrytande fakta

Det tar cirka en miljon år för en glasflaska att brytas ner och 25 år för ett tuggummi. För en äppelskrutt tar det cirka en månad. Tänk på att ta med förpackningar och skräp hem efter utflykten.

Nya bilar av kapsyler

Om alla i Sverige skulle lämna in sina kapsyler för återvinning under ett år skulle stålet räcka till att tillverka 2 200 nya bilar.

Natur och Miljöboken på

Drygt 2 000 grundskoleelever i VMAB:s ägarkommuner får ta del av Natur och Miljöboken i undervisningen. VMAB är i sin roll som kunskaps- och informationsspridande aktör, en engagerad och stödjande part i projektet.

Natur och Miljöboken är en tredelad läromedelsserie som riktar sig till elever i årskurserna 4, 5 och 6. Materialet är anpassat för kursplanen och kunskapsnivån för respektive årskurs och erbjuder en heltäckande miljöutbildning för mellanstadieelever. Natur och Miljöboken följer riktlinjerna i Lgr 11 (läroplan för grundskolan 2011) och FN:s globala mål kopplat till hållbar utveckling.

Spelar roll

– Visionen och målet med Natur och Miljöboken är att på ett lustfullt sätt öka kunskapen hos unga om miljö och hållbarhet. Syftet är att lyfta kunskap, intresse och engagemang och få barn och unga att känna sig delaktiga i hållbarhetsarbetet. Att det man gör för en hållbar livsstil i vardagen faktiskt spelar roll, säger Pontus Öberg, projektsamordnare för Natur och Miljöboken.

Cirka 200 000 barn i närmare 2 500 skolor i Sverige lär sig om hållbarhet med hjälp av Natur och Miljöboken. I Karlshamns, Sölvesborgs och Olofströms kommuner använder 2 262 grundskoleelever sig av läromedelsserien. 13 skolor i Karlshamns kommun, åtta skolor i

Natur och Miljöboken är en tredelad läromedelsserie med lärarhandledning som riktar sig till elever i årskurserna 4, 5 och 6.

Vad är en miljöhjälte? Gör du något snällt för miljön?

Molly, 8 år

– Om man har en boll som man inte kan använda längre, och slänger den på marken, då förstör man miljön. En miljöhjälte är någon som inte förstör miljön. Jag brukar inte kasta skräp i naturen. Skolan brukar hitta en massa skräp, jag har också samlat skräp i naturen.

schemat för unga hjältar

Barn som studerar blomma i naturen. Foto: nmboken.se

Sölvesborgs kommun och fem skolor i Olofströms kommun är anslutna till projektet. Olofströms kommun var tidigast med att använda sig av Natur och Miljöboken, redan 1997 anslöt sig skolorna i Olofström till projektet. (Karlshamns kommun 2004 och Sölvesborgs kommun 2021).

Ökat engagemang

– Man kan jobba med läromedelsserien i stort sett i varje skolämne. Lärarhandledningen ger ett pedagogiskt stöd och materialet är ett komplett undervisningsmaterial för i dagsläget ungefär 15 000 pedagoger, säger Pontus Öberg.

Under de senaste åren har intresset och engagemanget för hållbarhet stadig ökat. Barn och unga följer händelseutvecklingen i sin omvärld och ser möjligheter att påverka miljöarbetet även som unga.

– För 20 år sedan pratade man inte om hållbar utveckling på det sätt man gör idag. Hållbarhet handlar om så mycket mer än ”bara” miljö. Det handlar om livsstil, konsumtion, val man gör i vardagen som påverkar hållbarheten positivt och som inte behöver vara så krångliga. Genom samarbete kan vi ge barn och unga verktygen och kunskapen att göra sina egna sunda livsval som främjar klimat- och miljöarbetet, säger Pontus Öberg.

Viktiga samarbetspartners

VMAB är en av de organisationer, företag och miljöbolag som stödjer projektet Natur och Miljöboken.

– Utan samarbetspartners skulle projektet inte gå att genomföra i kommunerna på det här sättet, samarbetet är a och o. VMAB är ett framsynt miljöbolag med starkt engagemang för kunskapsspridning inom området, säger Pontus Öberg.

Nytta och nöje med papper

Tidningar går att återvinna cirka 6–7 gånger, sedan blir tidningspappret toapapper. Och förresten, visste du att vi i Sverige varje år återvinner pappersförpackningar som motsvarar en miljon träd?

Energi för TV-tittande

En konservburk som återvinns sparar energi som räcker till sju timmars TV-tittande. Och dessutom, 11 pantade burkar sparar energi som motsvarar en fem minuters lång dusch.

Vad är en miljöhjälte? Gör du något snällt för miljön?

Henry, 6 år

– En som är rädd om sina saker och inte förstör och tar sönder saker. Om man till exempel slår på marken hårt med en klubba, då kan klubban gå sönder och det blir sprickor i asfalten. Jag brukar lägga tidningar i rätt fack i soptunnan.

VMAB står för insamlingen

Från och med årsskiftet i år svarar VMAB för insamlingen och hanteringen av tidningar och returpapper. Det innebär att invånare i Karlshamn, Sölvesborg och Olofström inte längre ska lämna tidningar och övrigt returpapper vid återvinningsstationerna utan istället lämna vid VMAB:s bemannade återvinningscentraler, alternativt i egna kärllösningar som villaägare eller utökade gemensamma kärll i flerbostadshus. Bakgrunden till förändringen är ansvaret för insamlingen går över från producenterna till kommunerna.

Nya skyltar

Olofström är först ut med att få nya skyltar på återvinningscentralen enligt det nya skyltsystemet för avfallssortering. De nya symbolerna ska användas av alla de nordiska länderna i syfte att öka utsorteringen och materialåtervinningen. Även producenter och exportörer inom förpackningsindustrin är involverade. Det nya skyltsystemet har utvecklats av branschorganisationen *Avfall Sverige* i samarbete med branschorganisationerna i de nordiska länderna. Se www.vmab.se för mer information om de nya symbolerna.

Byta grejer med varann...

Det kan vara enkelt att bidra till en hållbarare livsstil i linje med FN:s globala mål. Att bli en miljöhjälte i vardagen behöver varken vara krångligt eller kostsamt, snarare tvärtom. Varför inte byta grejer med varandra, som grannar på gatan som byter bokkassar.

Återbruk och återanvändning är både klimatsmart och plånboksvänligt. Insatsen kan dessutom kännas extra värdefull om saker delas mellan grannar.

En undersökning, utförd av det digitala grannskapsnätverket Locallife, visar att intresset är stort för att dela saker. 89 procent av de tillfrågade i undersökningen säger sig vara positiva till att byta och dela saker med sina grannar. Högst upp på listan över vad man vill dela är verktyg, friluftsutrustning och bil. Att låna slagborren, elvispen eller takboxen av en granne man känner, eller en granne som

man på det här sättet lär känna, ökar känslan av tillit och trygghet i ett bostadsområde, visar undersökningen.

Lyckat bytarkoncept

Grannar på Braxenvägen i Asarum har utvecklat nätverket med att byta saker med varandra. Sedan några år delar man även bokkasse med varandra. Det började som ett konstaterande i ren frustration och landade i ett lyckat bytarkoncept, minns Jörgen Andersson, en av de boende.

– Det var vid ett tillfälle en sommar som jag beklagade mig för grannen att jag hade läst ut alla mina pocketböcker som jag hade köpt inför semestern. Dessutom hade vi avslutat alla fixarprojekt i trädgården och huset så det var för ovanlighetens skull lugnt. Det tog inte någon längre stund förrän jag hade en smakfullt packad kasse med böcker som grannen hade ställt på trappan, säger Jörgen Andersson.

Grannarna har tagit återbruket ett steg vidare och byter sedan några år även bokkasse med varandra. – Ett lyckat bytarkoncept, säger Jörgen Andersson, en av de boende.

Vad är en miljöhjälte? Gör du något snällt för miljön?

Melker, 6 år

– En som inte slösar med vatten och slänger skräp i naturen. Jag brukar panta burkar som jag hittar i skogen och så letar vi efter skräp i naturen. Jag har med mig påsar som jag kan lägga skräpet i och ta hem. Vi brukar göra så på förskolan.

Nya och begagnade böcker hamnar i kassen som smidigt byter läsare.

Stärkt grannkontakt

Under åren har "bokbytarkassen" blivit ett etablerat begrepp och nu "vandrar" kassen mellan grannarna med jämna mellanrum. Nya och begagnade böcker hamnar i kassen som smidigt byter läsare.

– Det är alltid varierande titlar och genrer och man hittar alltid någon bok som faller en i smaken. Ibland hittar man en ny genre som man inte har testat tidigare och fastnar. Dessutom bidrar man ju på ett enkelt sätt till en hållbarare miljö, för att inte tala om den stärkta kontakten mellan grannarna. Berätta för andra i din trappuppgång eller på din gata vad du lånar ut genom att sätta upp lappar på din dörr eller brevlåda. Kanske kan du låna ut en symaskin, en bormaskin, fyra pallar och en stege. Gör en illustration för varje sak och sätt upp, om prylen är utlånad kan du tillfälligt ta bort den lappen, säger Jörgen Andersson.

Faktakälla: Aktuell Hållbarhet

Grannarnas klimat- och plånbokssmarta tips

- Ta hand om dina saker (reparera, rengör och sköt om)
- Byt saker med varandra (exempelvis kläder, böcker, frön, plantor etc)
- Låna av varandra (exempelvis verktyg, redskap etc)
- Ge bort en reparation i julklapp (en personlig julklapp som andas omtanke och hållbarhet)
- Undvik engångsartiklar. Återanvänd pappers- och plastpåsar om möjligt
- Om du bakar bröd, gör en större sats och frys in
- Om det blir matrester över vid middagen, frys in istället för att kasta

Bli miljöhjälte – återvinn hojen

Låt inte din trasiga gamla cykel stå och skräpa i cykelskjulet eller förrådet. Om du återvinner cykeln så sparas lika mycket koldioxid som om du hade kört bil mellan Karlshamn och Karlskrona tur och retur – 12 mil. Du får mer utrymme i förrådet och så blir du en miljöhjälte på kuppen. Smart va'?

Din glödlampa kan bli flaska

Glaset från din glödlampa kan bli en flaska om den återvinns på rätt sätt. Den svenska återvinningen sparar totalt sett 6,2 miljoner ton koldioxid/år. Alla kan vi bli en miljöhjälte i vardagen.

Vad är en miljöhjälte? Gör du något snällt för miljön?

Tristan, 6,5 år

– En som inte slänger skräp i naturen och inte glömmer att släcka lampan. Jag räddar djur, ibland är det maskar och ibland andra djur. Om jag hittar en mask på gatan så lägger jag den på gräsmattan så den inte ska bli överkörd.

Fibrer blir nya fibrer – med ny teknik

VMAB är en i kedjan med aktörer som verkar för att öka graden av insamlat textilmaterial för återvinning. Inte mindre än drygt fyra miljoner ton textilavfall förbränns varje år inom EU men med ny teknik får gamla textilier nytt liv.

Genom samarbete med den svenska hjälporganisationen Human Bridge finns det sedan 2018 behållare för insamling av textilier på alla VMAB:s återvinningscentraler. Satsningen är direkt kopplad till EU:s nya avfallsdirektiv och den lokala avfallsplanen som är antagen av bolagets tre ägarkommuner västra Blekinge. I och med införandet av behållare för insamling av textilier, har VMAB tagit ytterligare ett steg upp i avfallstrappan.

Teknik för återvinning

Varje år förbränns 4,3 miljoner ton textilavfall inom EU. Knappt fem procent av drygt 140 000 ton nytt textilmaterial som sätts på den svenska marknaden återvinns. Genom utveckling av ny teknik, kan gamla textilier få nytt liv och fibrer bli till nya fibrer. Branschen tar tillsammans med samarbetspartners de första stegen till ett cirkulärt materialflöde för textilier. Även företag i den privata sektorn verkar för hållbar teknikutveckling kopplat till textilåtervinning.

Massatillverkaren Södra Cell, med anläggning i Mörrum, har två parallella produktionslinjer, en för pappersmassa och en för dissolvingmassa. Textilier innehållande blandmaterial tillsätts produktionslinjen som tillverkar en ren och högkvalitativ dissolvingmassa, som idag går under namnet OnceMore®.

– OnceMore-processen går till på så sätt att vi tar in bomull eller polycotton, en bomull- och polyesterblandning, till Mörrum. Där separerar vi polyester från bomullen och bomullen blandas sedan med vanlig vedbaserad dissolvingmassa. Idag blandar vi in cirka 20 procent bomull och resten, 80 procent, kommer från lövved, säger Helena Claesson, projektledare, Södra Innovation.

Massatillverkaren Södra Cell, med anläggning i Mörrum, har två parallella produktionslinjer, en för pappersmassa och en för dissolvingmassa där återvinning av bomull ur blandmaterial sker genom OnceMore®. Foto: Södra Cell/Ida Fager Stark.

Cirkulär textilindustri

Dissolvingmassan går in i den textila värdekedjan. Denna värdekedja är i dagsläget linjär, mindre än en procent* av all textil återvinns.

– Detta är något som vi vill vara med och ändra på, vi vill att textilindustrin ska bli cirkulär. Genom först småskaliga försök på laboratoriet så kände vi 2019 att vi var redo att testa detta i fabriken på Södra Cell i Mörrum. Vi gick då från gramskalan upp till 500 kg. Detta gick så bra att vi redan samma år ökade till 19 ton och kunde då visa på att detta är något som vi vill satsa på, säger Helena Claesson.

Responserna har varit positiv från marknaden. Flera varumärken har som mål att nyttja mer återvunna textilier och intresset är stort för denna typ av fibrer.

– Vår ambition med med OnceMore® är att om cirka tre år kunna hantera 25 000 ton blandade textilier per år. Men vi stannar förhoppningsvis inte där, säger Helena Claesson.

Led i värdekedjan

– Vi ser ett stort intresse världen över för vår innovation, OnceMore®, och vi ser att vi tydligt kan bidra till den omställning som nu sker. EU-direktivet att all textil i EU ska samlas in 2025 kommer bli en utmaning och vi har en lösning på detta men det

behövs fler tekniker för att återvinna fler olika typer av textilier, säger Helena Claesson och tillägger:

– Tekniken har kommit ganska långt gällande just återvinning av textil, dock så saknas det led i värdekedjan för att återvinningen ska ta fart och det är insamling av textil samt sortering av textil. Olika återvinnare behöver olika typer av fibermaterial och det är denna sortering som idag inte finns i stor skala och på rätt nivå gällande noggrannheten i att sortera på olika fibertyper. Genom samarbete när vi resultat och miljöbolag som VMAB spelar en värdefull roll i den fortsatta utvecklingen.

**Ellen MacArthur Foundation (2017) A New Textiles Economy: Redesigning Fashion's Future, Circular Fibres Initiative.*

Branschen tar tillsammans med samarbetspartners de första stegen till ett cirkulärt materialflöde för textilier. Foto: Avfall Sverige.

Det är lätt att sortera rätt

På VMAB:s återvinningscentraler är det lätt att sortera rätt. Personal finns på plats för att hjälpa dig sortera avfallet så att det inte blandas med andra materialslag. På så sätt kan avfallet återvinnas och återanvändas på rätt sätt och du bidrar till det hållbara kretsloppet.

På återvinningscentralen kan du lämna:

- Förpackningar, tidningar, wellpapp
- Elavfall, farligt avfall
- Grovavfall (brännbart och deponi)
- Trädgårdsavfall (ej Tubbaryd)
- Träavfall, schaktmassor
- Järn- och metallskrot

Kläder, hushållstextilier, skor, väskor och böcker lämnas in hela, rena, torra och paketerade för återanvändning. Återbruken tar emot möbler, leksaker och husgeråd (öppettider, se sidan 12).

Privatpersoner kan utan extra kostnad lämna grovavfall från hushåll upp till två kubikmeter/dag på återvinningscentralerna. Större

mängd lämnas på VMAB:s anläggning i Mörrum där avfallet vägs. Betalning enligt gällande taxa (gäller såväl privatpersoner som företag).

I fraktionen för schaktmassor får endast porslin, keramik, sten och jord läggas (ej glas, plast, eternit och gips). Schaktmassor kan vara lämpliga att återanvändas som fyllnadsmaterial vid anläggningsarbeten, förutsatt att massorna inte är förorenade och kan påverka marken på ett negativt sätt.

I fraktionen för trädgårdsavfall får endast trädgårdsavfall läggas (buskar, grenar, träd, löv, gräs, växter, mindre mängder av frukt och mossor).

Invasiva växter får **inte** läggas bland övrigt trädgårdsavfall eller på den egna komposten. Växterna får inte spridas eftersom de kan konkurrera ut andra växter. Växterna ska samlas ihop och transporteras i väl förslutna sopsäckar och läggas i containern för brännbart avfall. Fråga personalen om du är osäker.

Skippa säcken – töm den i rätt container

Nu är projekt "Töm säcken" igång. Från den 1 mars är det inte längre möjligt att lämna säckar eller förslutna plastkassar med blandat och sorterat avfall på återvinningscentralerna.

Det innebär att allt avfall måste sorteras ut och läggas synligt i rätt container så att avfallet ska kunna återvinnas på rätt sätt. Först ut är Mörrums återvinningscentral och sedan fortsätter införandet successivt på VMA-B:s övriga återvinningscentraler. Säckarna kan användas för att frakta avfallet från ditt hem, men du får sedan inte slänga den tömda säcken i en container. Bäst är om du kan återanvända din töm-

da säck. Annars kan du lämna den till energiåtervinning. Detsamma gäller förslutna kartonger eller liknande. Ett tips är att du sorterar avfallet hemma så går det smidigt vid inlämnandet på återvinningscentralen.

Plockanalyser visar att cirka 70 procent av det avfall som lämnas in skulle kunna återvinnas och återbrukas. Blekinges Miljöhjälte – VMAB, har som mål att höja utsorteringsgraden i det insamlade restavfallet och göra kunder och abonnenter uppmärksamma på vikten och värdet av att sortera rätt. Under 2022 ska avfallet i den brännbara fraktionen minska med 50 procent. Tillsammans kan vi agera som miljöhjältar och nå målet.

OBS! Matavfall får inte lämnas in på återvinningscentralen. Lägg det i matavfallspåsen och kärlet du har hemma så kan vi återvinna det till biogas och biogödsel. Läs mer om projekt "Töm säcken" på www.vmab.se

Välkommen till VMAB:s Kundservice

Hos oss på Kundservice får du svar på dina frågor om renhållningen alltifrån vilka olika abonnemangsalternativ det finns till vilket alternativ som passar bäst för just dina behov.

Har du frågor om renhållning, tömning, sortering eller vill göra en beställning så är du alltid välkommen att kontakta oss.

Kundservice.....tel 0454-593 59
E-post.....kundservice@vmab.se
Hemsida.....www.vmab.se

Öppettider – Kundservice

Måndag–fredagkl 09.00–15.00
Lunchstängt.....kl 12.00–13.00

Stängt aftnar/helgdagar 2022 på Återvinningscentraler

Maj 2022

Första maj, 1/5
Kr. Himmelsf. dag 26/5

Juni 2022

Pingstafton 4/6
Pingstdagen 5/6
Nationaldagen 6/6
Midsommarafton 24/6
Midsommardagen 25/6

November 2022

Alla Helgons Dag 5/11

December 2022

Julafton 24/12
Juldagen 25/12
Annandag jul 26/12
Nyårsafton 31/12
Nyårsdagen 1/1 2023
OBS! Dagen före julafton stänger ÅVC:erna kl 16.00.

Öppettider Återvinningscentraler

Sölvesborg Sölvevägen 236

Måndag och onsdagkl 10.00–18.00
Tisdag och torsdagkl 08.00–16.00
Lördag och söndagkl 09.00–15.00

Sölvesborg – Återbruket Sölvevägen 236 (Återbruket finns på Återvinningscentralen)

Måndagkl 10.00–18.00
Torsdagkl 08.00–16.00
Lördagkl 09.00–15.00

Karlshamn Tubbaryd, Tubbarydsv. 6

Måndag–torsdagkl 09.00–18.00
Fredagkl 08.00–16.00
Lördag och söndagkl 09.00–15.00

OBS! Trädgårdsavfall lämnas på Mörrums återvinningscentral

Mörrum Perstorpsvägen 101–20

Måndag–torsdagkl 07.00–18.00
Fredagkl 07.00–16.00
Lördagkl 09.00–15.00

Hällaryd G:a Riksvägen 196, Idrottsplatsen

Måndag, onsdag och torsdagkl 17.00–19.00
Lördagkl 09.00–13.00

Olofström Traktorvägen 7

Måndagkl 08.00–16.00
Tisdag och torsdagkl 08.00–18.00
Lördag och söndagkl 09.00–15.00

Olofström – Återbruket Traktorvägen 7 (Återbruket finns på Återvinningscentralen)

Måndag, tisdag och torsdagkl 08.00–15.00

Du missar väl inte våra nyheter?

Smidig tjänst för information

Med VMAB:s smidiga tjänst får du snabbt information om exempelvis förändringar av din sophämtning, planerade och oplanerade driftstörningar eller annan viktig information om händelser i ditt område som du kan påverkas av. När det uppstår ett problem som påverkar dig försöker vi alltid avisera detta genom ett SMS- eller e-post-utskick. Se www.vmab.se för mer information.

Sortiment av jordprodukter

Trädgårdsavfallet som VMAB samlar in får nytt liv och blir till jordprodukter. VMAB tillverkar och erbjuder ett brett sortiment av jordar som du kan köpa direkt från vår anläggning i Mörrum. Du kan också beställa hemleverans, vi levererar i storsäck som rymmer en kubikmeter och kan även leverera större lass. Kontakta Kundservice för beställning och läs mer på www.vmab.se

VMAB finns där du är

Facebook

Instagram

www.vmab.se